

Journal of Nursing Science Chulalongkorn University (วารสาร พยาบาลศาสตร์)

Volume 5 | Issue 2

Article 9

1993-08-01

ข้อคิดความเห็น : แนวความคิดในการบริการพยาบาลยุคใหม่

พวงรัตน์ พงษ์พานิช

Follow this and additional works at: <https://digital.car.chula.ac.th/cuns>

Part of the [Nursing Commons](#)

Recommended Citation

พวงรัตน์ พงษ์พานิช (1993) "ข้อคิดความเห็น : แนวความคิดในการบริการพยาบาลยุคใหม่," *Journal of Nursing Science Chulalongkorn University (วารสารพยาบาลศาสตร์)*: Vol. 5: Iss. 2, Article 9.

DOI: 10.58837/CHULA.CUNS.5.2.8

Available at: <https://digital.car.chula.ac.th/cuns/vol5/iss2/9>

This Miscellaneous is brought to you for free and open access by Chula Digital Collections. It has been accepted for inclusion in Journal of Nursing Science Chulalongkorn University (วารสารพยาบาลศาสตร์) by an authorized editor of Chula Digital Collections. For more information, please contact ChulaDC@car.chula.ac.th.

ข้อคิดความเห็น

แนวความคิดในการบริการพยาบาลยุคใหม่

รศ.ดร.พวงรัตน์ บุญญานุรักษ์

คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

“บริการพยาบาล” มีความเป็นวิชาชีพที่ชัดเจน กล่าวคือ เป็นบริการที่สังคมต้องการ มีการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา มีองค์กรวิชาชีพเป็นศูนย์รวมของผู้ประกอบวิชาชีพและสามารถควบคุมตนเองได้ โดยกฎหมายและมีองค์ความรู้ของตนเอง จากคุณสมบัติดังกล่าวจึงยืนยันยืนยันความเป็นวิชาชีพในการปฏิบัติการพยาบาลได้ จึงอาจกล่าวได้ว่าวิชาชีพการพยาบาลของประเทศไทยมีความเป็นอิสระโดยนิตินัยคือ สามารถควบคุมการปฏิบัติวิชาชีพได้ด้วยตนเอง โดย “สภาการพยาบาล” นั่นคือสามารถสร้างเอกสิทธิ์ (Autonomy) เอกลักษณะ (Uniqueness) และเอกภาพ (Unity) ให้กับวิชาชีพการพยาบาลได้ ดังนั้นวิชาชีพพยาบาลจะเป็นอย่างไร ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลจะเป็นผู้กำหนดและบริการพยาบาลจะเป็นอย่างไร ขึ้นอยู่กับผู้ปฏิบัติวิชาชีพการพยาบาล

ความหมายของการพยาบาลได้มีวิวัฒนาการมาเป็นลำดับและปรับเปลี่ยนไปตามการเปลี่ยนแปลงของวิชาชีพการพยาบาล ผู้เขียนขอเสนอความหมายของการพยาบาลไว้ดังนี้

การพยาบาล คือบริการที่ให้กับผู้รับบริการทางสุขภาพ (Health care consumer) เพื่อรักษาและคงไว้ซึ่งชีวิตและสุขภาพของมนุษย์ (preservation and maintenance of life and health in man) โดยการ

ปฏิบัติภายใต้กฎหมายและจริยธรรมด้วยวิธีการทางวิชาชีพการพยาบาลที่มีศาสตร์ของตนเองเป็นพื้นฐาน ด้วยความมีอิสระและสามารถควบคุมวิชาชีพของตนได้ ประกอบด้วยกิจกรรมสำคัญ 4 ประการ คือ

1. การดูแลและให้ความสุขสบาย (care and comfort)
2. การสอนผู้รับบริการ
3. การให้คำปรึกษา
4. การปฏิบัติเชิงสรีรจิตสังคม (physiopsychosocial intervention)

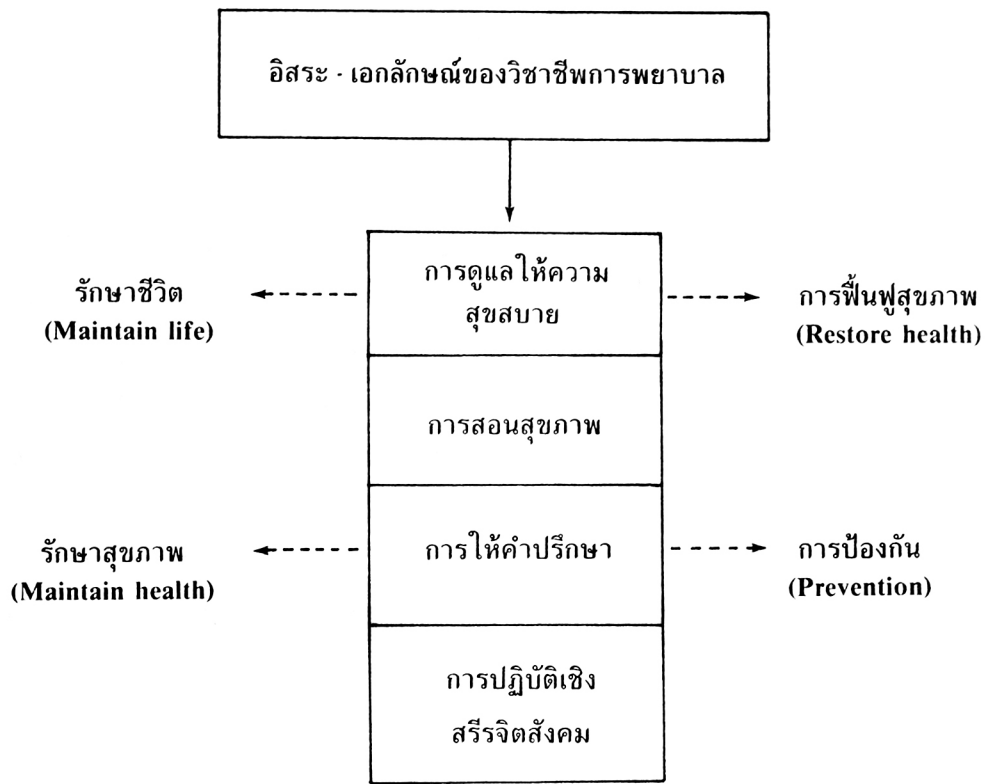
ตามความหมายของ “การพยาบาล” ที่กล่าวมาแล้วข้างต้นได้แสดงให้เห็นเอกลักษณ์เชิงวิชาชีพไว้แนวทางหนึ่ง นั่นคือการปฏิบัติวิชาชีพการพยาบาลมีจุดมุ่งที่การรักษาชีวิต การรักษาสุขภาพ การป้องกัน และการฟื้นฟูสุขภาพ โดยมีกิจกรรมสำคัญของการปฏิบัติ คือ การดูแลการสอน การให้คำปรึกษาและการปฏิบัติเชิงสรีรจิตสังคมตามแผนการรักษา ดังรูปที่ 1

แนวความคิดในการให้บริการพยาบาลที่กล่าวมานี้จะแสดงให้เห็นถึงบทบาทของผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลชัดเจนว่า เป็นบทบาทอิสระและบทบาทร่วมโดยมีบทบาทพึ่งพาเป็นส่วนน้อย จึงมีคำถาม

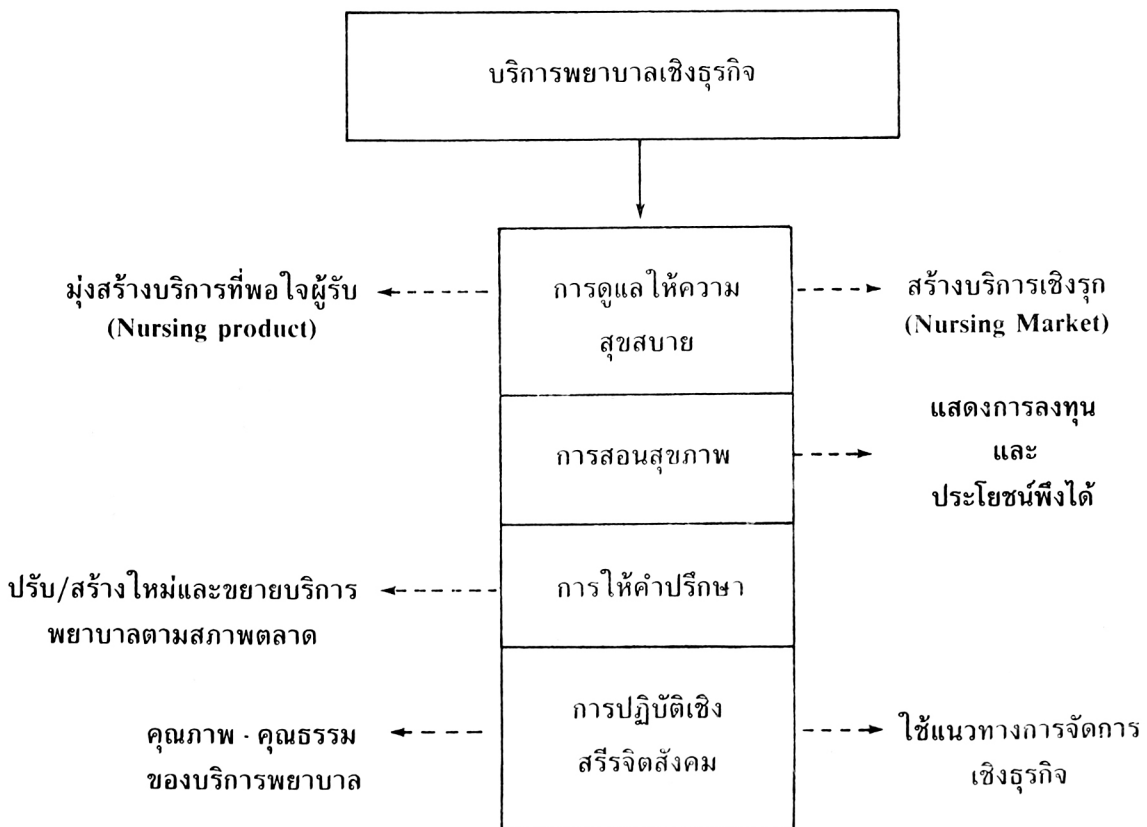
เกิดขึ้นว่า พยาบาลจะแสดงบทบาทดังกล่าวให้ชัดเจน และประจักษ์ต่อชุมชนได้อย่างไร

การแสดงออกถึงความเป็นอิสระ และมีเอกลักษณ์ของวิชาชีพการพยาบาลนั้นปรากฏได้ ทั้งทาง การปฏิบัติและทางความรู้ กล่าวคือในการปฏิบัติ การพยาบาลนั้น จะต้องแสดงพฤติกรรมการดูแลให้ชัดเจน ส่วนทางความรู้นั้นจะต้องแสดงถึงการใช้ทฤษฎีการพยาบาลให้ปรากฏ โดยผู้ปฏิบัติจะต้องเข้าใจเหตุผล ของการปฏิบัติและอธิบายได้

สภาพของสังคมโดยทั่วไปในปัจจุบัน แสดง ถึงความก้าวหน้าของเทคโนโลยีทุก ๆ ด้าน และมีจุด เน้นตามแนวทางเชิงธุรกิจอุตสาหกรรม จึงมีแนวคิด ของการลงทุนและการได้รับประโยชน์ของการลงทุน นั้น ๆ นั่นคือ สินค้าหรือการบริการจะต้องผลิตหรือ สร้างขึ้นอย่างมีคุณภาพด้วยการลงทุนที่ต่ำสุด และ กระตุ้นความสนใจต่อผู้ซื้อสินค้าหรือบริการได้เป็น อย่างดี ตัวสินค้าหรือบริการจึงมีความสำคัญ และจะ ต้องบริการพยาบาลเชิงรุก แสดงได้ดังรูปที่ 2

รูปที่ 1 เอกลักษณ์เชิงวิชาชีพ

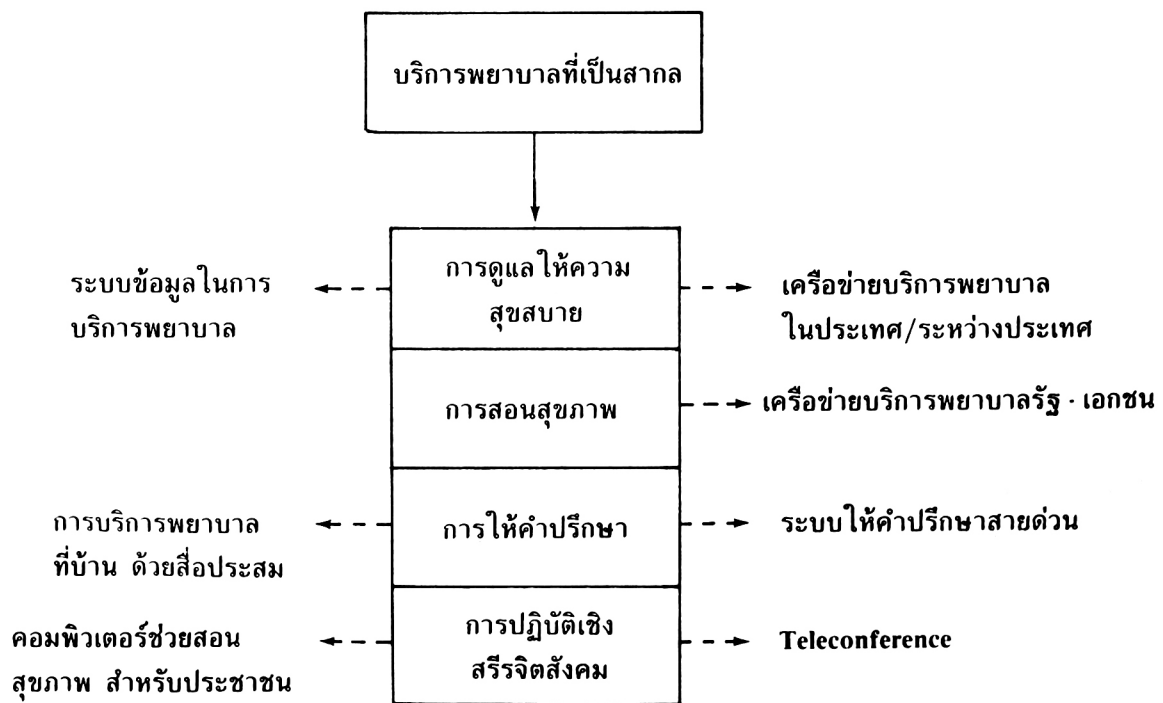

รูปที่ 2 บริการพยาบาลเชิงธุรกิจ

สืบเนื่องจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ทำให้การสื่อสารในโลกนี้เป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพสูง การบริการพยาบาลก็ได้รับผลกระทบเช่นเดียวกัน ประกอบกับพื้นฐานความรู้ของประชาชนที่สูงขึ้นเป็นลำดับ ทำให้ลักษณะและรูปแบบของการบริการสุขภาพเปลี่ยนแปลงไป บริการพยาบาลก็เปลี่ยนแปลงไปด้วยโดยนัยเดียวกัน นั่นคือระบบข้อมูลและความเป็นสากลได้เกิดขึ้นในการบริการพยาบาลด้วย ดังรูปที่ 3

โดยสรุปมิติใหม่ในการบริการพยาบาลจะต้องสร้างปฏิสัมพันธ์ (interaction) ระหว่างผู้ให้และผู้รับบริการสูงขึ้นด้วยเทคโนโลยีที่สูงขึ้น จุดเปลี่ยนอยู่ที่อิสระ - เอกลักษณะของวิชาชีพการพยาบาล บริการพยาบาลเชิงธุรกิจและบริการพยาบาลที่เป็นสากล ด้วยลักษณะของบริการพยาบาลดังกล่าว ผู้บริหารการพยาบาลหรือผู้นำจำเป็นต้องมีลักษณะเฉพาะ

อย่างหนึ่งที่สำคัญ คือความเป็นธุรกิจ (entrepreneurial role) ที่มีบทบาทในแนวทางเชิงธุรกิจ (entrepreneurial role) และต้องเป็นนักธุรกิจ (entrepreneur) นั่นคือคุณสมบัติเด่นของผู้บริหาร-ผู้นำทางการพยาบาลจะต้องมีความสามารถในการสร้างสรรค์โอกาสเฉพาะเพื่อใช้ศักยภาพทักษะพลัง และความสามารถพิเศษของบุคลากรให้ได้ อย่างมีประสิทธิภาพที่สุด ผู้บริหาร-ผู้นำจะต้องใช้กระบวนการวางแผนกลยุทธ์เพื่อที่จะใช้ศักยภาพของบุคลากรให้มีผลต่อตลาดบริการและต่อผลผลิตการบริการพยาบาล เช่นนี้หมายความว่าผู้บริหาร-ผู้นำจะต้องมีคุณลักษณะของความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และต้องทำงานหนักอย่างต่อเนื่อง กล่าวคือจะต้องมีกำลังภายใน (drive) สร้างสิ่งใหม่ในงาน (innovative) มองการณ์ไกล (foresight) หรือมีความสามารถในการสร้างจินตภาพ (Vision) อย่างดี และต้องสามารถบริหารจัดการ (Management) ได้อย่างสอดคล้องด้วย

รูปที่ 3 บริการพยาบาลที่เป็นสากล